

JAN HUS

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JAN HUS

Na konci 14.století byla vybudována v Praze **Betlémská kaple**, kde se zpívaly duchovní písně – v té době velmi populární. Píseň byla současně modlitbou i kázáním. Vůdčí osobností byl **Jan Hus** (1371 – 1415), který působil nejen v Betlémské kapli, ale i jako učenec na pražské univerzitě. Měl zásluhu na vydání **Kutnohorského dekretu** (1409), kterým byla univerzita počestěna. // *Kdy byla založena univerzita? _____ Který panovník ji založil?*
Jan Hus byl reformátor. *Víš, co znamená slovo reformace?*

Jan Hus kritizoval poměry v církvi – prodávání odpustků, špatné mravy kněží. Za hlavu církve nepovažoval papeže, ale _____ (*Najdi v textu odpověď.*)

Dále je třeba si uvědomit, že Kristus je nazýván hlavou církve proto, že je nejdůstojnější osobou v lidském pokolení.....Kristus, jsa pravý bůh a pravý člověk, je osoba, která udílí duchovní život a pohyb své církvi a každému jejímu údu a bez jejíhož vlivu nemůže, nikdo žít ani vnímat.
(Úryvek ze spisu **O církvi**)

Ve svých dalších dílech **Postila** a **Knížky o svatokupectví** vyzýval k obnově mravného života útočil na nešvary v církvi. Zato byl odsouzen koncilem v Kostnici jako kacíř a upálen na hranici.

Husův konec líčí podle historických pramenů, podle zápisu očitého svědka Husovy smrti, spisovatelka Eva Kantůrková v knížce Jan Hus.

„Pane Jezu Kriste, odpusť všem mám nepřátelům, ty víš, žeť mě křivě obžalovali, křivé svědky proti mně vedli a křivé články proti mně vymyslili!“ Za to se mu „zvláště přední kněží! v rozhořčení posmívali.....Začali jej tedy odsvěcovat, odebírali mu znaky kněžství, kalich, štolu, ornát, a ke každému pronesli proklínací formuli.....Pak na jeho hlavu vložili papírovou korunu s třemi namalovanými d'ábly: „Svěřujeme tvou duši d'áblu!“ Hus sebral ruce a řekl: „A já ji svěřuji nejlaskavějšímu Pánu Ježíši Kristu.“Kat Husovi dovolil rozloučit se s jeho žalářníky. Hus jim děkoval za všechno dobré, co pro něj učinili. Kati ho svlékli ze šatů a za ruce dozadu stočené ho provazy uvázali ke kůlu, zaraženému do země. Za krk ho k němu připevnili začazeným řetězem. Pod nohy mu dali dříví promísené slámou. Dříví střídali se slámou a obložili jej až po bradu..... „V pravdě evangelia, kterou jsem psal a učil a kázal, dnes vesele chci umřít,“ řekl Hus. Biřící slámu a dříví polili smolou a hranici podpálili. Smola urychlila hoření. Hus zazpíval tři verše litanie, pak ho oheň zalkl. Potom už se jen potichu modlil. Umíral asi tak dlouho, než by se mohly odřikat dva, nanejvýš tři otčenáše...

Janu Husovi bylo toho roku teprve 44 nebo 45 let.

// Proč bereme Jana Husa jako skutečného hrdinu? Znáš v historii hrdinu, který byl ochoten za pravdu položit svůj život? Pro jakou hodnotu by jsi byl schopen nasadit život? Nejcennější hodnotou je smysl života. Jaké životní hodnoty máš ty?

Janu Husovi šlo o to, aby se lidé nedali strhávat sobeckou touhou po vlastním prospěchu, aby nepodléhali mámení majetku a přepychu, aby si uvědomovali, že víra v Boha po nich požaduje především lásku a úctu k druhým lidem. Smyslem života bylo pro něj **žít pravdu!**

„...hledej pravdy, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, braň pravdu až do smrti, neboť pravda tě vysvobodí.“

V roce [1999](#) prohlásil [papež Jan Pavel II.](#), že lituje kruté smrti Jana Husa a uznal ho jako reformátora církve.

Jan Hus se zasloužil o zjednodušení českého pravopisu, do té doby spřežkového. Místo spřežek zavedl diakritická znaménka (*nabodeníčko krátké a nabodeníčko dlouhé*), odstranil jednoduché minulé časy a počest'oval německá slova užívaná v češtině: **O pravopise českém.**

- Starší spřežkový pravopis (poč. 14. století)

- ss --- š
- ch --- ch
- chz --- č
- cz --- c
- w --- v
- v --- u
- rs, rz, rf --- ř
- ie, ye --- ě

- Mladší spřežkový pravopis (40. léta 14. století - 16. století)

- ch --- ch
- cz --- c, č
- g --- j
- s, f --- s, š
- z --- z, ž

V češtině se dodnes zachovala spřežka "ch".

primitivní (jednoduchý) pravopis - *zlaune* (slavné), *na zmirt* (na smrt), *vbostui* (v božství)
 spřežkový pravopis – starší *wfem* (všem), *dnezz* (dnes)
 – mladší *bifkupi* (biskupi), *fwecz* (švec)
 diakritický pravopis - *protoŜ* (protož), *giné* (jiné)
 bratrský pravopis - *A když přiffli k mjstu, o němž mu byl mluvit Bůh...*
 novočeský pravopis - *místo, šel, jáma*

Ukázka textu Husovy Nedělní postily z roku 1413. Tečku, punctus rotundus, nahrazujeme v transliterované verzi háčkem:

*„Dai pán bóh, aby z té fmrti mnozi wfali a byli obžiwúce w duřfi ofwieweni.
 Třeři fmrti vmřel bohatec, genž geft odlučenie od radofti wiečne. O te die
 Daid: Smrt hřieřnikow naihorřie. Mily Kryfte, rač nas te fmrti zbauti; nebt
 hrozně geft flowo twe, že vmřel geft bohatec a pohřeben geft w pekle.*

Zkus text převyprávět. Najdi spřežky a jiné pravopisné odlišnosti.

Jistebnický kancionál

Bible Václava IV., král David

Smrt mistra Jana vyvolala v Čechách obrovské hnutí, kterému říkáme **husitství**, jehož součástí je **husitská literatura**. Soubor husitských písní se zachoval v **Jistebnickém kancionále**. Najdi ve slovníku slovo - kancionál.

Odkazy na obrázky a použitá literatura:

<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTop64O75Bim5Fd0mOQnWCsnDF6k0LnIMaBIGFK7kzQaxBhQEjl>

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTAndc0id1KZaGC2B-HE8G3Sk2THrjvWAEvhkb3q88etv16ymt_

http://t3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTu1XdJpzMDdiEj0cbc04VB8PNqZvJ_gU7bAVaBxY-1noIYzkOz

http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSR_T12HaXuA-mOnif7fVKPTrwaq3BiDBn2emXhviXpUYW9dwhQ

<http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQY9miR2cCvphetqBOyGwE7mj9gYWebABOhdx1QCm1x5tX6EA6U>

<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS5tR6mX8hsBaY2WiVRTAqBmfBMM7Zscqr3PnxtDGH0e7Tsq0Z6>

<http://www.ucernelabute.cz/casopis/image/ren33.jpg>

TEXTOVÁ OPORA K VÝVOJI ČESKÉHO JAZYKA, MGR. JAROSLAV DAVID, PH.D., OSTRAVA 2007

Čeština na dlani, přehled světové a české literatury: Alois Bauer, 2.vydání, Olomouc 2005, nakladatelství Rubikon

Jan Hus, Kantiůrková Eva